

SLOVENSKI NAROD

zvezna časopis dan popoldne, izvenomski nodelje in praznike. — Inserati do 30 pett 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravnáštve: Knastova ulica štev. 8, pristope. — Telefón štev. 304.

Uredništvo: Knastova ulica štev. 8, I. nadstropje. — Telefón štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Kritika in „kritika“.

Med parole, katere izrablja tisk SLS z »Slovencem« na čelu, da zavaja našo javnost, kako je SLS pravzaprav svolodoljubna demokratična, objektivna stranka, spada tudi zahteva po svobodni kritiki. Ta zahteva pa je izšla iz znanstvenih in političnih krogov, tako pri nas kakor po celem svetu, ki nasprotujejo klerikalizmu ter njegovim kulturnim sremljenjem. Zato se po pravici vprašamo, kako prihaja »Slovenec« do te parole in kako jo pravzaprav uporablja in misli? Nahajamo se v prvih štadijih samostalnega državnega življenja. Če velja za o državno življenje kakakarakterizacija, tedaj predvsem ta je: Naše mlado državno in nacionalno življenje se nahaja v štadiju konsolidacije, izgradnje, utemeljevanja. Povojo življenje nam je ostavilo veliko vprašanje, preko katerih smo šli z naglico ter v krizi, kar znači, da jih nismo mogli rešiti marveč samo prebroditi. Vzemimo stanovanjsko vprašanje, ki se je rešilo samo površno, vzemimo moralno vprašanje, ki je sploh nismo reševali, postavimo vprašanje omladinske vzgoje in dr., kar je vse trpelo od povojnega kričnega štadija in nesposobnosti ljudi, da rešujejo pregoromne probleme. Kar pa se je vključil temu rešilo, se je storilo v naglici in kakor se je načelje znalo. Kaj pa naj rečemo o našem novem državnem in nacionalnem življenju, ki je nastavilo naenkrat tisoč in tisoč problemov in katerim se je pridružil še problem notranje demagogije in dežetizma, to se pravi direkten upor gotovega dela našega prebivalstva, odnosno politikov proti vsakemu pametnemu napredku in konsolidaciji, proti uveljavljenju jugoslovenskega gospodarstva in socijalnosti v veliko, močno, mogočno Jugoslavijo! Kar smo ustvarili v prometu, v industriji in na vseh ostalih poljih našega novega javnega življenja, moramo priznati, da je to vendar ogromen napredok! Storili smo ogromen korak naprej in na čelu tega napredka so stale naše vlade. Naj so še toliko zakrivile, imele so dobro voljo, storile so iz patriotizma in so hotele nacionalno enotno, gospodarsko močno in srečno Jugoslavijo! V ti dobi je bilo treba predvsem graditi in ustvarjati! Problemi so bili tako nujni, da se niso dali odložiti. Posmislimo samo na stvarstvo jugoslovenske državne valute, na novo ustavo, na jugoslovensko trgovino, Izvoz, industrijo in dr., kar vse dokazuje, da se v naši državi dela, misli, snuje in tudi napreduje... Le črnogledi defestisti zanikajo, da nove razmere niso boljše od starih in da se ne bližamo mnogo boljšim časom, kakor so bili včerajšnji ali so še današnji.

Tudi v tej dobi je bila potrebna kritika, priznamo. Toda ne kritika, ki ruši, ki v nič deva, ki kleveta, ki a priori, od začetka vse ponujene in ki ustvarja mržnjo do nove države in do mladega nacionalnega napredka Jugoslavije! Ali smemo imenovati, kar je doslej pisal Radić v svojem »Slobodnem domu«, kritiko, pošteno, dobrohotno, lojalno, patriotično kritiko? Ali naj smatrano sedanje »Domoljubove« in »Slovenčeve« hujskarije za kritiko? Ali naj smatrano agitacijo klerikalnih voditeljev po dejeli, s katero odvračajo slovensko ljudstvo od Beograda, od bratskega sestanja s Srbi in Hrvati, od nove državne in nacionalne ideje, kritiko naših doseđanjih dogodkov?

Pravico do politične kritike imajo samo tisti, ki združujejo s kritiko dobro misel, dobrohotnost, pošteno voljo, kritisti državi in narodu, torej tisti, ki so s kritiko tudi patriotski! Ali pa lahko rečemo o »Domoljubu«, »Slovencu«, »Straži« in hrvatskih ter bosanskih opozicionalnih listih, da so bili dobrohotni napram državi, da so jo priznavali, da so ji hoteli dobro, da so jo želeli ozdraviti in napotiti na boljša pota, zlasti pa, da so pomagali ustvarjati patriotskem, državljanško zavest, vdanost do nacionalnosti, do jugoslovenske države, torej da so vzgajali svoje mase v smislu državilne etike in žrtvovanja za socijalne in nacionalne cilje nove Jugoslavije?

Ne! To, kar so pisali ti listi, ni bila kritika, marveč zloba, hujskarija, za-

Trdne pozicije samostojnih demokratov v Beogradu.

Sijajen shod samostojnih demokratov. — Politično mrtvilo. — Nikake diference v vladi. — Pravoslavni prazniki.

— Beograd, 19. januarja. (Izv. Ob 12.30.) V hotelu »Imperial« je včeraj ob desetih dopoldne priredila krajevna organizacija samostojne demokratske stranke za mesto Beograd izredno dobro obiskan in uspel volilni shod. Udeležba je bila neprisakovana dobra. Med meščanstvom je opažati, da se zelo zanima za politično akcijo Narodnega bloka in da zlasti pazljivo spremlja delovanje samostojnih demokratov. — Shod je otvoril predsednik R a d u o v i c. Po kratkih govorih zastopnikov iz Hrvatske in Slovenije je dobil besedo pravoslavni minister dr. Grisogono kot nosilec liste. Znano je, da dr. Grisogono velja za enega najoddaljših demokratov. Njega govori se ne odlikuje samo po klasični retoriki, marveč tudi po globoki in duhovni vsebin. — Njegov govor so sprejeli vsi navzoči z največjim navdušenjem in odobravljeno.

Minister dr. Grisogono je konstatiral, da smo šest dolgih let izgubljali v pravnih političnih razpravah in diskusijsah, kako se naj imenujejo posemne pokrajine, ali se naj jim pusti vojvodina, banovina, nadvojvodina ali kneževina itc. Preparili smo se, ali nai smo posamezni, ali čelado ali »spikelhavbo«. Če bi vladu takoj z odločno gesto spravila ta malenkostna vprašanja z dnevnega reda, bi ne bilo sedaj niti makedončega, niti hrvatskega, niti slovenskega vprašanja, še manj pa kakršega lokalnega bosanskega vprašanja. — Govornik je dalje analiziral politične programe opozicionalnega bloka in navajal suha dejstva, kakšno politiko je vodila vladna opozicionalna skupina. — Omenil te, da je dosegla akcijo vleče proti HRSS popoln uspeh. — Pristaši HRSS zapuščajo Radića in se pridružujejo državotvornim strankam.

Velik shod samostojnih demokratov v Varaždinu.

Shoda se je udeležilo 8000 volilcev. — Prisotnih je bilo 15 Radičevih organizacij.

— Zagreb, 19. januarja. (Izv.) Iz Varaždina javljajo: Včeraj v nedeljo 19. t. m. je bil tu sijajen in mnogoštevilno obiskan shod samostojnodemokratske stranke. Shoda se je udeležilo nad 8000 ljudi, v včerajšnjem številu kmetskih volilcev iz vseh blžnjih in oddaljenih vasi. Za razpoloženje kmetskih mas napram volitvam in opozicionalnim strankam je zelo značilno dejstvo, da so se tega shoda udeležili kmetje — volilci, ki so bili prej slepo vdanji Radiću in so trdno verovali vsem demagogikam frazam radičevskih agentov in prigajalec, kakor tudi bese dan in obljubam voditelja HRSS. Međutim kmetski masami okoli Varaždina in Medjumurju je opožati velik preokret našen.

Ze v prvih dopoldanskih urah so pričele valoviti v mesto močne skupine kmetskega prebivalstva. V dolgih sprevodnih so prihajali kmetje iz okoliških vasi. Vsem se je zelo čudno, da prihajajo na zbor organizacije razpuščene HRSS. Okoli 15. organizacij HRSS z zastavami, ki so nosile znane napisne: »Vera u Boga, se jačka sloga« in z raznim inventarjem. Vse te organizacije so se sedaj pridružile samostojnim demokratskim strankam. Iz Medjumurja je prispealo veliko kmetov s širimi godinami. Prvotno je bil shod sklon v neko

vratna kleveta, zavestno delovanje proti konsolidaciji naše države, proti vsemu gmotnemu in duševnemu soglasju in napredku, ker pa obstoja generalni načrt jugoslovenskih defestistov v tem, da smiselnino in organizirano rušijo vsako konsolidacijo in pravljajo temen za razkomadanje Jugoslavije!

Takšna je svrha in ozadje te razuzdane lažkritike, ki si nadevije parole in kritike modernega sveta in besediči o pravilih »kritike« in »demokracije«!

Samo zaslepilju duh more imenovati, kar je do danes pisal opozicionalni tisk, »kritika«, ker je v bistvu bila demagogija in hujskarija. Pristaši resnične, svobodne, pravične kritike se nahajajo v vrstah resnične jugoslovenske demokracije, se nahajajo med tistimi, ki dejansko gradijo novo državo ki jo hočejo izpeljati iz močvirja povojnega de-

magoškega duha, ki ji hočejo utrditi notranjo enotnost, splošni gospodarski, socialni in duhovni napredek na temelju državnega in nacionalnega edinstva ter pozitivnega, mirnega meddržavljanškega razvoja! Ni pravične kritike brez patriotskega!

Politična kritika naj izvira iz patriotskega srca, potem je prava kritika, vse drugo pa je hujskarija, je zloba! Ali morejo trditi slovenski klerikalni listi z Radičevim »Slobodnim domom«, da so bili patriotski in da so hoteli, da ne rečemo, da so pomagali graditi našo državo in jo notranje izpopolniti tako v gospodarstvu, kakor v socijalnosti in v kulturi?

Ne, razdržali in zaustavljali so vsak pozitiven korak naprej in zaradi tega te njihova kritika bila lažkritika, agitacija brez jedra pravice in resnice!

ustanovila naša svobodna država, je bil minister prvi, da je naglašal potrebo, naj gre hrvati v narodno skupščino. Niso ga poslušali. Kaj so hrvati dosegli sedaj, ko so po petih letih prišli v skupščino? Zakaj so prišli še sedaj po petih letih?

Govornik je dalje navajal razloge, zakaj je vladna priča akcijo še le sedaj, ne pa takoj, ko je začel Radić svojo protidržavno politiko. Zakaj je država pripustila, da se je tako dolgo delalo in govorilo ono, kar se je delalo in govorilo? Vlada je hotela videti, da katerih skrajnih mej se lahko to govorje in dela. Ko je država uvidela, da je to, kar Radić dela in govor, za nje obstojo nevarno in usoden, je nastopila proti temu z vso odločnostjo.

Minister je končno navzočo opozarjal na lepo svečanost povodom proslave 700 letnice mesta Varaždina lansko leto, kateri svečanosti je prisostvoval tudi kralj in kateri so se v bratškem sporazumu udeležili monarhisti in republikani. Končno je s posebnim poudarkom naglašal da je bilo republikanstvo za Hrvatsko zelo škodljivo. Veruje, da se končno hrvatski narod probudi iz svoje letargije in da prične intenzivno sodelovati pri upravi in vodstvu naše države. Pozval je navzoče, da branijo z vsemi silami državne in narodne interese.

Za njim je govoril minister dr. Krizman in še nekateri drugi govorniki. Shod je za tem mirno in na manifestativen način končal. Navzoči so navdušeno manifestirali za državno in narodno edinstvo.

Katastrofalna eksplozija električne centrale v Zagrebu.

Povzročena škoda znača 2 milijona dinarjev. — Človeški žrtve.

— Zagreb, 19. januarja. (Izv.) Sredoč okoli 20.30 je nastala v električni centrali grozovita eksplozija. Eksplodiral je velik parni kotel. Zračni pritisk je bil takoj silovit, da je velike kose armiranega betona vrgel visoko v zrak in se na druga poslopja električne centrale. Zaradi te eksplozije je bilo mesto od 20.30 do 1. ure danes zjutraj brez vsake razsvetljave, popolnoma v temi. Postopek, kamor je bil postavljen kotel, je bil po eksploziji popolnoma porušen. Takoj po eksploziji so pričeli z rešilno akcijo in monterji so napolili vse moči, da so za silo pripravili v pogon rezervne kotle in je bilo mesto pozneje za silo preskrbovalo z elektriko. Sreča je bila, da je bil parni kotel tako montiran in tako preskrbljen z varnostnimi napravami, da je bila eksplozija v svojem efektu več ali manj zavirana. V slučaju, da ne bi bilo teh varnostnih naprav, bi bila gotovo vsa električna centrala danes popolnoma razvalina. Kotel je bil montiran leta 1914.

Materijalna škoda je ogromna. Cenijo jo na dva milijona dinarjev.

Pri eksploziji so bile tudi človeške žrtve. Doseglj je ugotovljeno, da je postal žrtve eksplozije en deček, kurjač, kateremu je eksplozija vrgla visoko v zrak. Dobil je notranje in zunanje poškodbe. Bil je takoj mrtev. Pri kotlu je bilo takrat v poslopju zaposlenih 11 dečkov.

Nekateri od teh so več ali manj težko ranjeni.

Zaradi te eksplozije današnji jutranji listi niso mogli ob določeni uri iziti. Tiskanje listov je bilo zelo težko. Tudi so listi izšli pozno dopoldne. Tudi redni tramvajski promet je po eksploziji zelo oviran. Primanjkuje zadostnega električnega toka.

Kako silovita je bila eksplozija kotla, je lahko posneti iz okolnosti, da je zračni pritisk zlomil in skrivil traverso in prelomil v velikih kosih armirano betonsko zidovje.

— Zagreb, 19. januarja (Izv.) O veliki eksploziji v električni centrali javljajo še nekatere podrobnosti. Eksplozija je nastala ob 22.30. Po mestu se je začula silovita detonacija. Nekateri šipe v bližini so popokljali. Po detonaciji se je začulo močno zvibiranje siren. Takoj sta bila o nesreči obveščena policijsko ravnateljstvo in načelstvo mestne občine. Policija je dostopala k centrali zaprla. Po mestu je nastala silna panika. Takoj po eksploziji je bilo vse mesto zavito v gusto temo. Vsi so občuti, da se moralo v električni centrali zgoditi nekaj katastrofalnega. Na kraju nesrečje je takoj prispeala požarna bramba. V okolici centralne se je zbrala mnogoštevilna množica zagrebških radovednežev.

V strojnicu sta bila nameščena leta 1914 dva velika moderna stroja št. 6 in 7. Pri čiščenju strojev niso zapazili nikakega de-

fekta. Vse je bilo v najlepšem redu. Kako je nastala eksplozija, niso strokovnjaki še ugotovili. Pred eksplozijo se je nahajal kurjač Peč vrh kotla. Kar naenkrat je nastal silen tršč in grom. Kurjač je vrglo 25 m visoko v zrak. Bil je na mestu mrtev. Kotel je ves raznoljub. Tudi sosedni kotel št. 7 je močno poškodovan. Ostali mali kotli niso bili poškodovani. Ventili so bili v funkciji in to je bila sreča, ker drugače bi nastala še strašnejša katastrofa.

Trockij v nemilosti pri boljševikih.

Izklučitev Trockega iz rev. vojaškega odbora in iz stranke.

— Moskva, 18. jan. (Izv.) Ruska brigazovna agentura objavlja za inozemski tisk rezultat seje centralnega izvršilnega odbora komunistične stranke glede izključitve Trockega iz sovjetov.

Včeraj (17. t. m.) je bila otvorjena plenarna seja CKRP (osrednjega odbora ruske komunistične stranke), na kateri so razpravljali Trockega postopanje v revolucionarnem vprašanju in v strankini organizaciji. Trockij, kateremu so očitali njegovo posebno stališče napravni stranki in njegovo upornost napravni stranki, češ da se podvrgava strankini disciplini, je kategorično izjavil, da je pripravil vsako potrebno delo v vsakem položaju ali brez položaja tudi pod strankino kontrolo izvrševal.

Po končani debati je osrednji odbor komunistične stranke sklenil, da je v interesu stvari same potrebnih Trockega odstranitev iz revolucionarnega vojaškega sveta sovjetske Unije. Osrednji odbor je ta sklep sprejel z vsemi proti dvema glasovoma, osrednja komisija pa soglasno. Dve člani sta se glasovali vzdržala. Sklep pravi:

1. Trockemu se podeli strog ukor glede njegovega stališča o ohranitvi strankine discipline ne samo v besedah, marveč tudi v delanju.

2. Z ozirem na to, da je za vodstvo armade potrebnia ohranitev avtoritete celokupnega rev. vojaškega sveta in z ozirem na Trockega izjavo o potrebi njegove razrešitve od vodstva, se smatra Trockega nadaljnje delovanje v rev. vojaškem svetu za nemogoče.

3. Vprašanje nadaljnega sodelovanja Trockega v osrednjem odboru se odlaže do prihodnjega strankinega kongresa s pripomočem, da se v sluč

Dr. L. Leonard:

Kaj doneso volitve?

Kdor hoče delati solidno politiko, mora jasno videti, kakšen je položaj in na podlagi tega dejanskega položaja stopati naprej po jasno začrtani poti.

Sedaj stojimo v volilnem boju in vse je odvisno od tega, kakšen bo izid volitev.

Izid volitev je mogoče precej jasno predvideti:

Demokrati (Davidovičevci) bodo popolnoma razbiti. Ta konglomerat raznih stranki razpadne že sedaj na svoje sestavne dele. Samostalni se vračajo nazaj k svoji matici radikalni stranki ali pa prehajajo k samostalnim demokratom, a na površi izbijajo starji srbski liberalci in naprednjaci, ki pa nimajo nič zaslombe med narodom. Volitve oboglavijo celo nekaj največjih prvakov.

Kumanudijev mandat v Bitoliu je izgubljen, Sotičev v Čačku čisto gotovo, prav tako Ribarjev v Virovitici. Pred Veljkovičevim mandatom stoji veliko vprašanje. Tragična je osuda Davidovičeva, ki se najbrže ne bo več mogel vsesti na klop nove skupštine. Mož kandidira v Beogradu, kjer bo matematično točno propadel. Drugače ni v celi Srbiji niti mogel dobiti kandidature. V njegovih starih okrajih niso hoteli kandidirati niti nobenega njegovih ožjih priateljev. Sedaj kandidira v Črni gori, a le z majhno nadjo. Crnogorci bodo volili ali radikale ali federaliste. Celo republikanci in federalisti v Črni gori priporočajo ljudem, naj volijo radikale, ako ne morejo voliti njihovih kandidatov, samo da se pomene »srednja linija« in nastane čist zrak. Torej ne bomo več videli v skupščini viteza žlostnega obraza. Nastas Petrović kandidira v Skoplju kot nosilec arnavtske liste. **Med Srbi za njega ni bilo več mesta.**

Njegova Morava je zanj izgubljena. Milan Grol pozikuša dobiti mandat od Mađarov v Subotici. Šečerov bo v Velikem Beckereku propadel.

Prva činjenica, s katero treba računati, je torej ta, da v novi skupščini ne bo več Davidovičevih demokratov. Par generalov brez vojske ne bo pomnilo niti.

Zemljoradniki so imeli sedaj maio, prihodnjic bodo imeli komaj kaj čez nič. Lahko se zgodi, da bo Pucelj, ako bo izvoljen, edini Pižonovec v skupščini! Ali pa bosta skupaj s Krejlerjem pella duet, a Joca bo moral z galerije dajati takt, a Voivoda Dule se bo zopet pečal z zakotno avokaturo, če ne bo prišel navskriž s kakšnim kazenskim paragrafom.

Drugia činjenica je torej, da ne bo več zemljoradnikov.

Radikali bodo znatno porasti. Dobili bodo povsod, izgubiti ne morejo nikjer. Pri zadnjih volitvah so dobili 108 mandatorjev, sedaj imajo popolnoma gotovo najmanje 20 mandatorjev priristka, torej okrog 130 poslancev. Računa se z mnogo več, toda bodimo skeptični in vzemimo samo toliko. Poleg tega se vrši v stranki sami neko prečiščevanje. Mladi, energični može, z bolj širokim obzorjem postajajo močnejši, stare, bolj jako srbska generacija stopa v ozadje. Dr. Lazar Marković, ki je bil doslej v Hercegovini sam, bo imel sedaj na svoji listi štiri mandate. Dr. Janjič kandidira sedaj tudi kot nosilec liste v okraju Rudnik, v sru Sumadije, kjer se nahaja v Topoli rojstna hiša in Mavzolej našega kralja. To je bil od nekdaj demokratski okraj. Tu so bili voljeni pokojni Škerlič, a pozneje Drašković. Tudi Velizar Janković, Krsta Miletić, Tomo Popović itd. so sedaj mnogo močnejši, a dr. Milan Šrški je gospodar Bosne.

Samostalni demokrati bodo znatno pridobili. Postavili so liste po celi Srbiji in dober del inteligenčne je od bloške strani prešel k njim. Uničili bodo mnogo davidovičevskih mandatorjev, a tudi sami še pridobi kakšen nov mandat. Poleg tega bodo znatno pridobili na Hrvatskem. Nekaj tudi po Voivodini in Bosni.

Gotovo je, da bo narodni blok znatno močnejši, kot je bil doslej, močnejši po Števillu in po notranji sili in edinstvu. Če bo imel trdno večino, bo lahko vladal štiri leta, če bo imel slabo večino, pridejo volitve poprej. Toda brez njega in proti njemu ne bo mogoče vladati. Volitve v Sloveniji so pri tem brez pomena, kar so bile na Francoskem brez pomena volitve v Vendiji. Ako dobi v Sloveniji opozicija vseh 26 mandatorjev, ne bo to pomenilo čisto nič za državno politiko. Pomenilo bo samo za Slovenijo toliko, da se Slovenija izključuje iz aktivnega sodelovanja v državnih poslih.

Separatistični blok bo po volitvah razbit. Ako so uničeni davidovičevci, je uničena podlaga tega bloka. Poleg tega bodo odpadli radičevci. Jasno je, da vlada ne bo dopustila, da se dalje razvija Radičeva politika. Mogoče, da se bodo z glasovi njegovih pristašev podkrepile nekatere druge opozicijske stranke, toda ne toliko, kolikor bo Radič izgubil.

Ostane vprašanje, če bo narodni blok po volitvah edin, ali pa pojde na-

razen in se bodo delale nove kombinacije. Sliši se dvoje nasprotnih mišljenij. Opozicija širi vest, da bo »po volitvah Pašić Pribičevića zopet brenile«, druge vesti pa zatrjujejo, da se bodo radikalni in samostalni demokrati popolnoma strnili v eno stranko.

Eno kot drugo mišljenje je nerescno in brez podlage. O »vražjanju med resnimi ljudmi sploh ne more biti govora. Vsa koalicija traja toliko časa, dokler ni izčrpala svojega programa, ter je bila, kakor se reče, »skonsolidirana«, ali pa, če se pojavijo nova načelna vprašanja, ki niso bila predvidena v odgovoru in o katerih ne obstoji sporazum, ali pa če ena kompacientna stran menja svoje načelne stališča v nasprotju z dogovrom, ki je bil sklenjen.

Sedaj stoji v ospredju politike vprašanja ureditve države, in v tem vprašanju vladu sporazum med radikalnimi samostalci. Ako bo to vprašanje rešeno, potem bo tudi sporazum konsumiran. In se lahko razidegom. Druga velika vprašanja se med tem ne morejo pojavit, ker, dokler to vprašanje ni rešeno, tudi ni mogoče načeti nobenih drugih velikih vprašanj. Istotako ni mogoče mislit, da bi ena od teh dveh strank naenkrat menjala svoje stališče in se obrnila na drugo stran. To je tem mani mogoče. V njegovih starih okrajih niso hoteli kandidirati niti nobenega njegovih ožjih priateljev. Sedaj kandidira v Črni gori, a le z majhno nadjo. Crnogorci bodo volili ali radikale ali federaliste. Celo republikanci in federalisti v Črni gori priporočajo ljudem, naj volijo radikale, ako ne morejo voliti njihovih kandidatov, samo da se pomene »srednja linija« in nastane čist zrak. Torej ne bomo več videli v skupščini viteza žlostnega obraza. Nastas Petrović kandidira v Skoplju kot nosilec arnavtske liste. **Med Srbi za njega ni bilo več mesta.**

Edino vprašanje bi bilo, če bi ne bila mogoča kombinacija radikalov s slovenskimi klerikalci. Tu je vprašanje v toliko drugačno, ker med Slovenci ni

Srbov, ki bi hoteli biti združeni s svojim narodom. Ako bi bili Slovenci leta 1918. rekle: »hčemo biti združeni s Srbijou, toda pod pogojem teh in teh avtonomnih pravic — bi bili Srbi te pogoje gotovo sprejeti, seveda če bi ne bili tak, da bi ovirali razvoj in moč cele države. Toda to se ni zgodilo, pozneje pa, ko se je delala ustava, se je del slovenških poslanec, a ne vsi in tudi ne večina, postavil na stolice širokih avtonomij ali federacij za celo državo. Ce bi se zahteva po avtonomiji Slovenia ne bila kombinirala z zahtivo po avtonomiji drugih krajev (Makedonije, Bosne itd.), bi radikalni avtonomiji Slovenije niti ne bili toliko protivni. Tedi eden bi se dal do radikalom lahko dokazati, da potrebujeta slovenski oblasti večja samostalnost, kakor pa druge oblasti. V tem oziru bi bila tudi mogoča do neke meje revizija ustave.

Toda poslatci slovenske klerikalne stranke so postavili federalistično načelo za vsjo državo, šli so k Radiču, združili se z davidočevci in muslimani. Sedaj bi morali razdreti vse te zvezne, preklicati vse, kar so govorili tekom štirih let in se vrniti nazaj na ono točko, kjer so bili koncem vojne. Človek si ne more preostaviti, kako bi to bilo mogoče? Če bi pa Slovenska ljudska stranka izvršila tako operacijo, bi ji to toliko škodovalo na ugledu med doseganjem pristaši, da bi kot zaveznički front prihajal v poštev. Človek si torej ne more predstavljati, kako bi se mogla SLS toliko preorientirati, da bi se našla z radikalni, radikalni pa ne morejo. Rnji, ker ne morejo privoliti in federalizacijo države. Dalje pa tudi nimajo za to nobene potrebe. Skupaj s samostalnimi demokratami bodo dovoli močni, da bodo lahko tešili ona politična vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu.

Volilna borba.

Da razgovaramo. Pepe, tisti, ki dela v uredništvu volilno gibanje, je imel v soboto na Golovcu lovsko smolo. Lov na kaline se ni obnesel. Pepe je sedel v grmiču in držal limanico, da so mu otrpne roke, pa je moral nazaj v uredništvo brez Petrovega blagata. Gospod Korošec so mu dejali, da bo ob šaržo in ob vinto in še da ga poženo po svetu bonega, brez copat in nabavni prispevkov, če ne bo znal organizirati brakade. Tudi v »Illustriranim Slovencu« dā se za kazen ne sme náslikati, ker da bi protestirali drugi vrli loveci, ki jim divjadiča nikoli ne odnese krvna. Zato da naslikajo, to pot samo svojo tiščavko, njega. Pepepa pa da vratkejno tja v modna krila. Pepe je gospoda milo prosil, naj ga še ne skinejo s hrane in urednosti, kajti da ima na pikti že druge kaline. Ono prvo lovsko smolo na Golovcu da so zakrivili gospod Korošec sami, ker niso hoteli poslušati Petrovega nasveta, da morajo ves dan sedeti na Rakovniku in držati v ustih piščalko. Brez piščalka da tudi kalini nočijo na limanice. Zdaj pa da opravi Pepe tudi brez njih. Limanice da je že izročiti kuhariti, naj lovi piščance če hoče, sam pa da namerava poskusiti lovsko srečo z mrežo. Brakado da bi kazalo malce zožiti, kajti je proti lovskim zakonom in predpisom loviti perjad in kožičino hkrati. In je Pepe v nedeljo zjutraj po prvi maši nastavil mreže. Mrtvec, je dejal, da jaščo hitro in da oni, Pepe namreč in gospod Korošec, ne verjamajo tega, ker verjeti ne morejo, ne smejo in nočejo, kajti bi mahoma odnehnala vinata in tiščavka, če bi verjeli, da bi bilo slovensko uradništvo že tako globoko padlo in popolnoma pozabilo na visoke tradicije, ki so že od nekdaj odlikovalo slovensko uradništvo. Če bi bilo padlo, potem da je Pepe pripravljen zastaviti vintlo in copate, da to reč popravi. Ne nikačke slobode govora in zato tudi Pepe ne more povedati, kako namerava dvigniti slovensko uradništvo, če stopi po svečnični sreči v korito. Teror da je brez meje in naj uradništvo vzame to blagostanje na znanje. To da velja samo za uradništvo, ki mu Pepe odkrije svoje načrte, ko bo zovet sloboda govora. — Ono drugo, o volilnem gibljanju je pa v redu. Pepe, tisti, ki dela to reč v uredništvu, je dejal gospodu Korošcu, da je po toči zvoni prepozno. Zato da je on mežnar od fare, ker zvoni pred točo. Pa še kako da zvoni! Hudič, je dejal Pepe gospodu Korošcu, da je zapeljal prva dva človeka. Ali tega zapeljalca da on preganja z zvonenjem pred točo in da mu ne pusti v svojem paradižu nobene slovenske duše.

Iz Narodnega bloka. Včeraj so se vršili shodi Narodnega bloka v različnih krajih ljubljanske oblasti, ki so bili vsi prav dobro obiskani in povsod je bila soglasno izražena volja volilcev, da trča, da se vsi združimo za Narodni blok in vrzemo svoje kroglice v II. skrinjico. Med drugim so se vršili shodi v sledenčih krajih: — V Škofiji Loški je imel velik shod Narodnega bloka g. minister dr. Gregor Žerjav, kjer so bile navzoče vse stranke. Posebno burno so skušali takoj v pričetku ugovarjati pristaši SLS, ki so se pa tekmo postavili javno v boju proti programu Narodnoradikalne stranke.

Radički poljanskih okraja v Ljubljani naj se zanesljivo udeleže sklicane sestanke v strankinem in v svojem lastnem interesu. — **Glavni odbor NRS** potrdil Narodni blok. V soboto 17. t. m. e je vršila pod predsedstvom Pašića seja glavnega odbora v Beogradu. V smislu dogovora je glavni odbor potrdil Isto Narodnega bloka za Ljubljano in ljubljansko volilno okrožje. Za odbor isto sta pro-

glaseni obe listi Narodnega bloka. Dr. Ravnharjeva kandidatura se ni potrdila kot kandidatura Narodne radikalne stranke.

Reslica o dr. Ravnhariju. Pisajo nam: Vsestrankar in »naprednjek« dr. Vlad. Ravnhar katerega osebje in posredovalne zvezre s klerikalnim časopisom so znane, si je dal v nedeljskem »Slovencu« poročati iz Beograda, da ni izključen iz radikalne stranke in da glavni odbor ni imel povoda, da bi o tem razpravljal. Eno je drugo je resnično, le da je malo drugače, kakor si predstavlja »Slovenec« v svoji naklonjenosti dr. Ravnhariju. Prvič se je dr. Ravnhar sam izključil iz radikalne stranke s tem, da je nastopil ponovno proti strankini načelničnosti. Res je, da je v drugih strankah, katerega skele je v družbi z radičalom dr. Ažmanom tolmač v sklopu radičalne politike in v drugih strankah, ki niso samo načelne nasprotnice Nerodne radikalne stranke, temveč vedno tudi ozabavajo proti njeni politiki in njenim voditeljem. Dr. Ravnhari je dobro znano, kako je ob raznih prilikah sicer previdno, toda z gospodarskim ciljem inesčetaril v Beogradu proti interesom radikalne stranke v Sloveniji. Tudi res, da glavni odbor ni razpravljal o njegovem izključitvi in tega tudi ne bo storil iz prej omemnjene razloga. Glavni odbor bo kvajčemu ugotovil, da se je »ugleden član dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Ravnhar sam izključil iz stranke, v katere je vstopil z namenom, da bi jo pridobil za svoje avanture ne glede na razne ambicije svojega prijatelja dr. Ažmana, ki mu je vedno sulfira, naj ostane na zunaj radičalne stranke in se vredno posveti v politični delavnosti. Če bi dr. Rav

Prosveta.

Francosko predavanje V Ljubljani.

Zagrebski lektor g. Warnier je po svojem povratku iz Pariza ustavil dne 16. t. mudi v Ljubljani ter imel ob številni udeležbi — med poslušalci si videl vsečiški profesorje Plemlja, Pitamicu i. dr. — zanimivo predavanje o »književnem letu«, novem pojmu za dobo od oktobra do junija, v kateri je edino mogoče dandanes poslati novo knjigo v svet. Govornik je podal svoje dojme in pojme zlasti o proizvodnji preteklega leta.

Osobito je povdarjal, da občinstvo v svojem hlastanju po modernem krivčno zamejari priznane dobre mojstre, ki se zovejo: France, Régnier, Gide, Jammes (reci: Zams), Samain, Curé, Claudel itd. Nekateri od teh se vedno producirajo, tako se André Gide odlikuje po duševnem, včasi malce abstruznem romanu. Oseben in originalen romancer z romantično potezo je Giroudoux, tudi Valéry Larbaud se odlikuje po individualistični estetiki. Vobče pa je pripomniti, da je povojsna hlastavost po neobičju, izražena često že na zunaj v fantastični tiskarski opremi, izgubila mnogo svoje pravtne zaletelosti. Ti sto psihozo so znali uspešno izkoristiti pisci kot banalni Pierre Benoit za svoje prigode ne romane. Danes pa »roman d'aventure« silno pojema, pravkar omenjeni avtor »Arlantide« se je nedavno že spustil v psihološke globine z delom Mille de la Ferté, v zadnjem (La Châtelaine du Liban) pa že potuje po realnih tleh, skrb ga je za domovino, opisuje franko-angleški interesni spor v Mali Aziji.

Skoro popolnoma je izginil vojni roman. Predavatelj obosoja ta pojav, da se je ta resna doba izrabljala za romantične zapletke. Vse drugače čisto in privlačno je delo: Pierre Champion »Françoise au Calvaires«, ki popisuje z globokim čustvom slovenske solidarnosti trpljenje bretonskih kmetejev med svetovnim pokojjem, kako deluje za dom in za moža vojnika. Poleg te selske idile se odlikuje R. Escholier: Le Sel de la Terre, popisuje južnjake z neodvisno izvirnostjo, povsem nasprotno s prešnjim. Pri Bretončih mistika in disciplina, pri Provenčalcih jezljivost, ironija, včasi cizism.

Roman de mœurs postaja resnejši, takih zabolod, kot jih posplošuje Margueritova Garonne in ki so jih založniki sebi no izkoriščali, na srečo ne naletite več. Kdo bi se rad zahaval, naj se rajši zateka k predvojnim delom, ki so spočetka v Moïre-Rabaisovem dihu, galskem espiritu, ki kaže žaljivo, a ne žaljivo novršino, v jedru pa je zdrav in koristen. Med take sedi danes može kot Charles Derenne, L. Masure, Dranem itd. Premaž znan pripovednik je Edmond Jaloux, ki se zanima posebno za Dostoevskoga in že še zavít v mračno mestno Lanholgio. (Ruski roman je na Francoskem zelo razširjen, mnogo se prevaja, celo najnoviješa dela kot Merečkovskega (Roystov bogov ali Tutankamon na Kreti: tudi domača literatura opisuje Ruse po raznih francoskih središčih, n. pr. princeza Bibesco »Perroquet vert« o Rusih v Biarritz). Venčar poslednji sozvezek Jalouxe misli slove: korak proti jasnosti.

Te besede se zde značilne za sodobno knjižno ustvarjanje. Pisatelji kaj radi popisuje.

sujejo življenje, kakršno je. V tej zvezki kaže omeniti novo panogo sportnega leposlovja.

Eno strujo zastopa Dominique Braga, n. pr. z delom 5.000. Tu gre za teč na 5 km. Roman popisuje samo duševnost tekmovalca v kratkem času njegovega nastopa, ob enem pa vse misli, čuvanja, sanje tisoč glave množice, ki prisostvuje dirki. Drugo ameriško goji Montherlaut, n. pr. z delom »Les amours de la porte dorée«, ki skuša izložiti še neke splošne ideje vodilje o pomenu in koristi sportsa etc. V to skupino sodi nadalje L. Durtin, zastopnik unanizma. Njegov predmet je neznan: gospod z odlično gospo na letovišču. Ali pri njem vse živi: hiše, poti, logi, vse pleše kakor odiševljeno v nehrdnini sarabandi okoli vas... Med drugimi je predavatelj omenil psihološki zanimivega švicarskega protestanta Ramuzza, ki skuša zajeti potere tuje duše. Njegove opazke so nenavadno ostrumne.

Gosp. Warnier se je največ držal kaj-pada Pariza, kjer vse vre od novih zamisli, doktrin, teženj. Slikarji popisujejo raznega pretvarača in se bližajo umerjenosti. Novinarji so izumili neko posvobnost: vsakdanjo stoljetnico. Zadnje čase se je nameščal proslavljanje toliko 50-, 100-, 200-letnic raznih duševnih delavcev, da so listi, ki pričajo celo take komemoracije za junake iz romanov na dan! Pomenike izbranjenih krogov napolnjujejo ugibanja o slovstvenih nagradah, ki jih je na zamete. Poseben hrup je vzbudil prix Flaubert, ki ga je ustavil neki avtor pod anonsom razširjenim priimkom Dr. Durand. Nagrada se je podevala trem avtorjem, od katerih je eden Pierre Mille, drugi pa Guérinère. Ta zadnji je bil na ničih drugi kot Durand, ki si je torej sam sebi ponobil literarno nagrado!

Krožek petičnih in šaljivih Parizanov je celo ustavil nagrado za načinščo knjige ter jo prisodil Raymondu Radiguetu za spis »Diable au corps«, ki popisuje pariške sloje med vojno. Isto delo pa je prejelo moč prej znenate prikazane prikazane kot pravrstno!

Nekaj posebnega so nadalje mnogoljubni posveti in pretresi o vsakovrstnih vprašanjih, na katere so odgovorja po dnevnih in teknih, n. pr. Ali je dobro za Evropo, da so odkrili Ameriko; katera ljubavna pismo so našljena: a katero ženo, mrtvo ali živo, bi bil najrajsi na letovišči? etc. Eden teh razgovorov je pokazal, da so danes najbolj priljubljeni slovenščini: Barrès, Bourget, France in Ch. Maurras... Govornik je naposled podal pregled o razvoju glavnih pariških zabav in književnih središč. Tako je za novejšo dobo omenil kavarno Closerie des Lilas, kjer kraljuje prvak vseh pesnikov Paul Fort, potem poslišano in raznimi izrekki popisano kavarno in gostilno L'Horidelle, kjer se toči normanski sadjevec in nastopajo humoristi kot J. Dyssard, mantoparnski Caméleon, kjer se vsač večer sestaja mednarodna družba iskalcev novih idej in se zavordi vrste slikarski, kipači, pevski, pesniški večeri itd.

Skratka, dnevno življenje procivita, presto vseh pravil, v plodoviti mnogoljubnosti, v istini ter iskrenosti, v čvrstem dinamizmu.

A. D.

— Zgodovina slovenskih umetnosti. Sedmo predavanje cikla umetnostno-zgodovinskega društva se vrši danes ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. P. Štefle: Rusko slikarstvo. Vstopnice pri blagajni.

Sokolstvo.

Občni zbor Sekola II.

V telovadnici ljubljanske državne realke je bil včeraj 18. t. m. ob 10. dopoldne prav dobro obiskan občni zbor Sokola II. Starosta dr. Milan Subič je otvoril ob sklepnosti zborovanje, zahvaljujoč se v svojem pozdravnem govoru državnim oblastem in drugim korporacijam, ki so podprtale delo Sokola, kateri tudi naprednemu tisku za njega moralno podporo.

Iz vseh poročil društvenih funkcionarjev je bilo jasno in očividno, da Sokol II. organizatorično napreduje in se bliža notranji konsolidaciji in uresničenju pravih sokolskih idej.

Starosta dr. Subič je očratal splošno bilanco delovanja Sokola II, preteklo leto. S ponosom je omenjal lepe uspehe, katerih dosegla brata Sokola Jeršek in Primožič na VIII. olimpijadi v Parizu. Delostvo, da je Sokol II. ostavljal v Jugoslovensko tekmovalno vrsto dva člena, kaže, kako se sistematično in smotreno goji sokolska telovadba. (Klici: »Zdravo Jeršek in Primožič!«)

Zupni starosta dr. Viljem Krejči je podprtjal v svojem govoru dve okolnosti. Jugoslovensko sokolstvo je prebrolo težko krizo, krizo osebnosti. V sedanjih treh mesečih mora sokolstvo napeti vse silo z nujno požrtvovanostjo naš sokolstvo odstrani še drugo težko materijalno krizo. Opazoval je člane na sokolsko disciplino ter jih pozval, da požrtvovanje izvršijo ukaze in navodila starešinstva Jugoslovenskega sokolskega Saveza.

Zupni načelnik Milko Krapež se je pridružil izvajanjem staroste župi I. in II. ter krateko omenjal uspešne nastope Sokola II.

Sledila so nato poročila tajnika Stane Vidmarja, načelnika Kocljana, blagajnika Valjavca, načelnika prosvetnega oddelka knjižničarja Saksa in poročila gradbenega odseka.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je sokolsko društvo izgubilo preteklo leto tri marljive člane Frana Sitarja, Antonia Vidmara in J. Accetta. Tajniško poročilo se v prav topilih besedah spominja po konjega Antona Vidmara, ki je bil izredno delaven in požrtvovan ter je mnogo

Občni zbor Ljubljanskega Sokola.

V Narodnem domu je bil v nedeljo 11. tm. ob primerni udeležbi članstva občni zbor Ljubljanskega Sokola. Starosta Bogomil Kajzelj je pozdravil najprej zastopnike starešinstva JSS starosta Engelberta Gangla in župnega delegata Juvanca ter se končno spominjal umrlih članov. S toplo zahajalo je omenjal požrtvovalno delovanje olimpijskih tekmecev in članov ljubljanskega Sokola, ki so pripomogli, da je naša tekmovalna vrsta v Parizu dosegla tako krasne uspehe. V svojem nadaljnem poročilu je kratko očratal delovanje ljubljanskega Sokola v preteklem letu, navajajoč različne prav dobro uspehe pridržite. Občni zbor je nato sprejel in odobril poročila funkcionarjev, tako tajniško, blagajnsko, statistično, načelniku Slavo Simončiču, načelnici Angela Preskerjeva. Prosveta: dr. Janko Rupnik in Boris Orel. Taimščko: dr. Miha Kamblač in Adela Možinova. Gospodarstvo: Leo Cebular, Lev Franke, Maks Korenčin, Ivan Rakovec, Viktor Rus, Fogren, Tuječ in Tončka Cotmanova. Blagajna: Luce Strauss in Igo Rus. Določile so se tudi funkcije statistični pisarni, zdravstvenemu odseklu itd.

• • •

so bile opravljene. Ljubljanski Sokol steje danes 1200 članov. Administracija takega društva zahteva mnogo posla in požrtvovanosti. Pri volvtah so bili soglasno z vzklikom Izvoljen, starosta, podstarosta, načelnik in načelnica. Vihamo je bil pozdravljen novoizvoljeni starosta Bogomil Kajzelj. Na svoji prvi seji v četrtek 15. tm. je bil odbor Ljubljanskega Sokola ustavljen takole: starosta: Bogomil Kajzelj, podstarosta inž. Albert Poženel, načelnik Slavo Simončič, načelnica Angela Preskerjeva. Prosveta: dr. Janko Rupnik in Boris Orel. Taimščko: dr. Miha Kamblač in Adela Možinova. Gospodarstvo: Leo Cebular, Lev Franke, Maks Korenčin, Ivan Rakovec, Viktor Rus, Fogren, Tuječ in Tončka Cotmanova. Blagajna: Luce Strauss in Igo Rus. Določile so se tudi funkcije statistični pisarni, zdravstvenemu odseklu itd.

— Sokolski dom v Medvodah je dograjen. Stavba je visokoparterna, lična in prostora ter bo v vsakem oziru ustrezala slovenskemu namenu. Ta stavba je živa priča, kako se na kmetih širi del Sokolstva in moči požrtvovalnost za njegovo delo in namene.

Sport.

Orsalka tekma v Ljubljani.

Včeraj v nedeljo so se vršili na drsalnici S. K. Ilirje prve orsalkne tekme letosnje zimske sezone in sicer za prehodno dalo drž. Fuchs. Tečme, za katere je vladalo med ljubljanskimi drsalci živahnemu zanimalju, so se prišele točno ob pol 9. z nastopom juniorjev. Udeležba konkurenčnih je bila tako kakor je bilo pričakovati. Juniorske tekmevajoča so se udeležili štirji tekmovalci. Vsi so morali izvesti sledeče predpisane like: lok naprej na ven, lok naprej na znotraj, zanka naprej na ven, zanka naprej na znotraj, lok v osmici (desno in lev), dvojna trojka naprej na znotraj in naprej na ven. Tekmovalci so izvedeli predpisane like razmeroma prav dobro; za elegancijo izvajanja je bil prvič nagrada Kordelj. Pri damah se je zopet odlikovala že od lani znana tekmovalka gospa Sorgo, vendar ne zaostaja gospodična Hilda Urbančičeva mnogo za njo. Za dame so bile predpisane sledeče vaje: lok naprej na ven, lok naprej na znotraj, trojka naprej na ven; isto naprej na znotraj; vijuga — zanka, začeta z levo in desno ter dvojne trojke. Sledilo je tekmovanje seniorjev, za katere je vladalo največje zanimalje. Prognoza, da zmaga do sedanj znagovalce v boju za dr. Fuchs pokal, Vodiček, se ni uresničila, kajti zmagovalci, danes so jo skoro popolnoma zamenjali. Posebno v ruhujušči slavi igralcu ta početna brzina izbrzno in spravi nasprotinika v zadrgo. Atleti in nogometniki morajo nadalje uvideti, da zavisti brzina in okretnost v veliki meri od obvladanja tistih živčnih središč, ki vodijo mliščevje. Radi tega se naj poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potrebno, da je brzina posledica hitrega sklepa in edolične volje, ki matematično dočno kontrollira živce in mliščevje ter vsa telesna gibanja. Pri vztajnosti pa igra levo veliko vlogo masaži. S posmeho masaže je prav lahko odstraniti tisto utrujenost, ki napade igralce ponavadi in zadnjih 20 minutah. Klub temu pa velja, da vsako močivo pravilo, nai se tekom igre čimveč stedi in naj si preuredi igralni sistem tako, da izvršuje maksimalne učinkovitosti in živčne mliščevje in osvetljenje. Če se naši poglove v Studiju živčnih impulzov. V tem oziru je potreb

neobhodna temelja, na katerih sliki svetovni mir. Neodvisna uprava Makedonije je priznanje pravice, ki jo imajo vse mali narodi. Ce hotejo velesile imeti na Balkanu trajen mir, morajo ugoditi težji makedonskega prebivalstva. Makedonija je zgodovinska, gospodarska in zemljepisna entita v čije meje bi se mogle svobodno razvijati vse njene narodnosti. Avtonomna Makedonija med Blistrico in Drino na zapadu in Šarplanino ter Črnogorsko mejo na severu bi bila naravna in pametna rešitev

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 19 januarja 1925.

Svoboda.

V prvih dneh ruske revolucije leta 1917. se je dogodilo v Petrogradu — kjer so stale po ulicah neštete mase delavstva in vojašta ter poslušale revolucionarne govornike, ki so govorili, govorili in govorili, ta - le resnična zgodbja:

Neki mužek, ki je že vse dopoldne poslušal prelepe govore o svobodi, svobodi, svobodi, je šel in se je vse del na tramvajske tračnice. Prišel je tramvaj in ni mogel naprej. Konduktor zvonil, zvonil in zvonil, mužek se ne zmenil in se di: »Umakni se, tovariš, ali ne vidiš, da ne more tramvaj naprej?« — »Kaj me to briga, zdaj je svoboda — sij pravite, da lahko dela vsak, kar hoče.« — »Toda ti delaš nenumost, oviraš javni prostor.« — »Ni res, jaz sedim, kjer hočem — zahotel se mi je vsest se ravno sem.« — »Ti ne razumeš svobode.« — »Kako da je ne razumem? Svoboda je v tem, da dela vsak, kar hoče.« — »A ne tega, kar drugim škoduje.« — »Jaz nikomur ne škodujem — jaz samo sedim.« — »A sediš na tračnicah.« — »Sedim! Sedite tudi vi!« — »A kaj travi in drugi, ki se jim nudijo?« — »To mene ne briga, tudi oni lahko delajo, kar hočajo.« — »Oni bi se radi vozili naprej.« — »Pa naj se vozijo, če hočajo... Svobodno jim...« Ljudje so stali okoli in ugibali čudno uganko a svobodi.

Zgrabitega ga in vrzite ga s tračnicami je zavplil nekdo. »Ne smete, bratci, ne smete, zdaj je svoboda.« — »Ti si ose, svinja, svinja.« — »Niti osel, niti svinja, jaz sem svoboden državljan, ki delam, kar hočem.« Nibraltar se je celo vrsta tramvajskih voz, ki niso moči naprej. Masa je stala okoli mužnika, ki se je zadovoljno smejal sredi tračnic. In so razsodili tako: Svoboda je svoboda; če je svoboda, dela vsak kar hoče, kakor govorit in verjeti vsak, kar hoče. Ako se zlubi mužku sedeti na tračnicah, mu vsled osebne svobode ne more niti braniti; niti odstraniti ga ne more s silo, ker bis tem kriš svobodo. Končno se je našlo par pametnih ljudi, — policije takrat ni bilo — prijeli so mužka in ga posadili na hodnik. »To je nasilje,« je vpil mužek, »kaj govorite ves dan o svobodi, človek se pa niti vsest ne sme, kamor hoče!« In res se je našlo še nekaj ljudi, ki so obsojili to nasilje in priznali, da ima mužek prav. Selo po dolgem prerekjanju so končno dognali, da je pravzaprav svoboda teta stvar, toda mužek je ne razume, kajti tramvaj je obča koristna stvar — in promet se je nadajeval.

Na to epizodo sem se spomnil pri Slovenskemu fanoznom uvodniku o svobodi. Ljudje, ki so mučili in scigali ljudi, aki so svobodno mislili o cerkevih siverch, zahtevajo od države, da naj mirno gleda, kako rovarijo proti nji in pravijo, da je to svoboda! Kaj je njen država, red, mir, splošna korist — ako ne bo po klerikalno, nai vse skupaj vzame vrag. Oni zahtevajo svobodo, da vrše svoje zločinsko delo. In če porabi zakon, kakor ga mora država porabiti proti vsakemu zločincu in javnosti nevarnemu človeku — je to nasilje. — Istotako je z dr. Ravnharjem! Kaj to, da vsi obsojajo njegovo potrebo. On sedi na tračnicah in ga veseli, da ima prav. Da-nes bi seveda tuš v Rusiji dosti ne premisli, kdo ima prav, mužek ali občinstvo, ki se hoče peljati naprej. Danes je tudi tam policija in konduktor najbrž bi pognal naprej in povozil mužika, če bi se ne umaknil. Zakaj svoboda ni v tem, da dela vsak, kar hoče. To je anarhija! Mislimo, da smo tudi pri naši že spoznali, da tako »svoboda« škoduje tisočem in milijonom in da bomo v znamenju prave svobode, ki jo dologa zakon in korist države, p-mudi z ljudmi, ki se po otroško in zločinsko igrajo z našo svobodo.

— a.

Ustavitev in zaplemba »Domoljubac«. »Slovenec« poroča zmagovalno, da je dejelno sodišče ljubljansko razpravljalčo o ustaviti in zaplembi »Domoljubac«, ugodilo predlogom »Domoljuboga« zagovornika dr. Brejcu v polnem obsegu in odlok pol. ravnateljstva o ustaviti »Domoljuba« in zaplembo njegove druge številke razveljav-

makedonskega problema, ki bi napravila konec krvavim tragediom in spopadom med makedonstvujočimi in jugoslovenskimi odnosno grškimi četami.

Zanimivo bi bilo izvedeti, kakšno je Weigandovo mnenje o slovanskih manjšinah v Italiji, Avstriji in Nemčiji. Ce bi bil zagovornik avtonomne Makedonije dosleden, bi moral pledirati tudi za avtonomno Kerosko, Lužico in slovensko-hrvatsko Primorje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 19 januarja 1925.

Svoboda.

V prvih dneh ruske revolucije leta 1917. se je dogodilo v Petrogradu — kjer so stale po ulicah neštete mase delavstva in vojašta ter poslušale revolucionarne govornike, ki so govorili, govorili in govorili, ta - le resnična zgodbja:

Neki mužek, ki je že vse dopoldne poslušal prelepe govore o svobodi, svobodi, svobodi, je šel in se je vse del na tramvajske tračnice. Prišel je tramvaj in ni mogel naprej. Konduktor zvonil, zvonil in zvonil, mužek se ne zmenil in se di: »Umakni se, tovariš, ali ne vidiš, da ne more tramvaj naprej?« — »Kaj me to briga, zdaj je svoboda — sij pravite, da lahko dela vsak, kar hoče.« — »Toda ti delaš nenumost, oviraš javni prostor.« — »Ni res, jaz sedim, kjer hočem — zahotel se mi je vsest se ravno sem.« — »Ti ne razumeš svobode.« — »Kako da je ne razumem? Svoboda je v tem, da dela vsak, kar hoče.« — »A ne tega, kar drugim škoduje.« — »Jaz nikomur ne škodujem — jaz samo sedim.« — »A sediš na tračnicah.« — »Sedim! Sedite tudi vi!« — »A kaj travi in drugi, ki se jim nudijo?« — »To mene ne briga, tudi oni lahko delajo, kar hočajo.« — »Oni bi se radi vozili naprej.« — »Pa naj se vozijo, če hočajo... Svobodno jim...« Ljudje so stali okoli in ugibali čudno uganko a svobodi.

Zgrabitega ga in vrzite ga s tračnicami je zavplil nekdo. »Ne smete, bratci, ne smete, zdaj je svoboda.« — »Ti si ose, svinja, svinja.« — »Niti osel, niti svinja, jaz sem svoboden državljan, ki delam, kar hočem.« Nibraltar se je celo vrsta tramvajskih voz, ki niso moči naprej. Masa je stala okoli mužnika, ki se je zadovoljno smejal sredi tračnic. In so razsodili tako: Svoboda je svoboda; če je svoboda, dela vsak kar hoče, kakor govorit in verjeti vsak, kar hoče. Ako se zlubi mužku sedeti na tračnicah, mu vsled osebne svobode ne more niti braniti; niti odstraniti ga ne more s silo, ker bis tem kriš svobodo. Končno se je našlo par pametnih ljudi, — policije takrat ni bilo — prijeli so mužka in ga posadili na hodnik. »To je nasilje,« je vpil mužek, »kaj govorite ves dan o svobodi, človek se pa niti vsest ne sme, kamor hoče!« In res se je našlo še nekaj ljudi, ki so obsojili to nasilje in priznali, da ima mužek prav. Selo po dolgem prerekjanju so končno dognali, da je pravzaprav svoboda teta stvar, toda mužek je ne razume, kajti tramvaj je obča koristna stvar — in promet se je nadajeval.

Na to epizodo sem se spomnil pri Slovenskemu fanoznom uvodniku o svobodi. Ljudje, ki so mučili in scigali ljudi, aki so svobodno mislili o cerkevih siverch, zahtevajo od države, da naj mirno gleda, kako rovarijo proti nji in pravijo, da je to svoboda! Kaj je njen država, red, mir, splošna korist — ako ne bo po klerikalno, nai vse skupaj vzame vrag. Oni zahtevajo svobodo, da vrše svoje zločinsko delo. In če porabi zakon, kakor ga mora država porabiti proti vsakemu zločincu in javnosti nevarnemu človeku — je to nasilje. — Istotako je z dr. Ravnharjem! Kaj to, da vsi obsojajo njegovo potrebo. On sedi na tračnicah in ga veseli, da ima prav. Da-nes bi seveda tuš v Rusiji dosti ne premisli, kdo ima prav, mužek ali občinstvo, ki se hoče peljati naprej. Danes je tudi tam policija in konduktor najbrž bi pognal naprej in povozil mužika, če bi se ne umaknil. Zakaj svoboda ni v tem, da dela vsak, kar hoče. To je anarhija!

Mislimo, da smo tudi pri naši že spoznali, da tako »svoboda« škoduje tisočem in milijonom in da bomo v znamenju prave svobode, ki jo dologa zakon in korist države, p-mudi z ljudmi, ki se po otroško in zločinsko igrajo z našo svobodo.

— a.

makedonskega problema, ki bi napravila konec krvavim tragediom in spopadom med makedonstvujočimi in jugoslovenskimi odnosno grškimi četami.

Zanimivo bi bilo izvedeti, kakšno je Weigandovo mnenje o slovanskih manjšinah v Italiji, Avstriji in Nemčiji. Ce bi bil zagovornik avtonomne Makedonije dosleden, bi moral pledirati tudi za avtonomno Kerosko, Lužico in slovensko-hrvatsko Primorje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 19 januarja 1925.

Svoboda.

V prvih dneh ruske revolucije leta 1917. se je dogodilo v Petrogradu — kjer so stale po ulicah neštete mase delavstva in vojašta ter poslušale revolucionarne govornike, ki so govorili, govorili in govorili, ta - le resnična zgodbja:

Neki mužek, ki je že vse dopoldne poslušal prelepe govore o svobodi, svobodi, svobodi, je šel in se je vse del na tramvajske tračnice. Prišel je tramvaj in ni mogel naprej. Konduktor zvonil, zvonil in zvonil, mužek se ne zmenil in se di: »Umakni se, tovariš, ali ne vidiš, da ne more tramvaj naprej?« — »Kaj me to briga, zdaj je svoboda — sij pravite, da lahko dela vsak, kar hoče.« — »Toda ti delaš nenumost, oviraš javni prostor.« — »Ni res, jaz sedim, kjer hočem — zahotel se mi je vsest se ravno sem.« — »Ti ne razumeš svobode.« — »Kako da je ne razumem? Svoboda je v tem, da dela vsak, kar hoče.« — »A ne tega, kar drugim škoduje.« — »Jaz nikomur ne škodujem — jaz samo sedim.« — »A sediš na tračnicah.« — »Sedim! Sedite tudi vi!« — »A kaj travi in drugi, ki se jim nudijo?« — »To mene ne briga, tudi oni lahko delajo, kar hočajo.« — »Oni bi se radi vozili naprej.« — »Pa naj se vozijo, če hočajo... Svobodno jim...« Ljudje so stali okoli in ugibali čudno uganko a svobodi.

Zgrabitega ga in vrzite ga s tračnicami je zavplil nekdo. »Ne smete, bratci, ne smete, zdaj je svoboda.« — »Ti si ose, svinja, svinja.« — »Niti osel, niti svinja, jaz sem svoboden državljan, ki delam, kar hočem.« Nibraltar se je celo vrsta tramvajskih voz, ki niso moči naprej. Masa je stala okoli mužnika, ki se je zadovoljno smejal sredi tračnic. In so razsodili tako: Svoboda je svoboda; če je svoboda, dela vsak kar hoče, kakor govorit in verjeti vsak, kar hoče. Ako se zlubi mužku sedeti na tračnicah, mu vsled osebne svobode ne more niti braniti; niti odstraniti ga ne more s silo, ker bis tem kriš svobodo. Končno se je našlo par pametnih ljudi, — policije takrat ni bilo — prijeli so mužka in ga posadili na hodnik. »To je nasilje,« je vpil mužek, »kaj govorite ves dan o svobodi, človek se pa niti vsest ne sme, kamor hoče!« In res se je našlo še nekaj ljudi, ki so obsojili to nasilje in priznali, da ima mužek prav. Selo po dolgem prerekjanju so končno dognali, da je pravzaprav svoboda teta stvar, toda mužek je ne razume, kajti tramvaj je obča koristna stvar — in promet se je nadajeval.

Na to epizodo sem se spomnil pri Slovenskemu fanoznom uvodniku o svobodi. Ljudje, ki so mučili in scigali ljudi, aki so svobodno mislili o cerkevih siverch, zahtevajo od države, da naj mirno gleda, kako rovarijo proti nji in pravijo, da je to svoboda! Kaj je njen država, red, mir, splošna korist — ako ne bo po klerikalno, nai vse skupaj vzame vrag. Oni zahtevajo svobodo, da vrše svoje zločinsko delo. In če porabi zakon, kakor ga mora država porabiti proti vsakemu zločincu in javnosti nevarnemu človeku — je to nasilje. — Istotako je z dr. Ravnharjem! Kaj to, da vsi obsojajo njegovo potrebo. On sedi na tračnicah in ga veseli, da ima prav. Da-nes bi seveda tuš v Rusiji dosti ne premisli, kdo ima prav, mužek ali občinstvo, ki se hoče peljati naprej. Danes je tudi tam policija in konduktor najbrž bi pognal naprej in povozil mužika, če bi se ne umaknil. Zakaj svoboda ni v tem, da dela vsak, kar hoče. To je anarhija!

Mislimo, da smo tudi pri naši že spoznali, da tako »svoboda« škoduje tisočem in milijonom in da bomo v znamenju prave svobode, ki jo dologa zakon in korist države, p-mudi z ljudmi, ki se po otroško in zločinsko igrajo z našo svobodo.

— a.

makedonskega problema, ki bi napravila konec krvavim tragediom in spopadom med makedonstvujočimi in jugoslovenskimi odnosno grškimi četami.

Zanimivo bi bilo izvedeti, kakšno je Weigandovo mnenje o slovanskih manjšinah v Italiji, Avstriji in Nemčiji. Ce bi bil zagovornik avtonomne Makedonije dosleden, bi moral pledirati tudi za avtonomno Kerosko, Lužico in slovensko-hrvatsko Primorje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 19 januarja 1925.

Svoboda.

V prvih dneh ruske revolucije leta 1917. se je dogodilo v Petrogradu — kjer so stale po ulicah neštete mase delavstva in vojašta ter poslušale revolucionarne govornike, ki so govorili, govorili in govorili, ta - le resnična zgodbja:

Neki mužek, ki je že vse dopoldne poslušal prelepe govore o svobodi, svobodi, svobodi, je šel in se je vse del na tramvajske tračnice. Prišel je tramvaj in ni mogel naprej. Konduktor zvonil, zvonil in zvonil, mužek se ne zmenil in se di: »Umakni se, tovariš, ali ne vidiš, da ne more tramvaj naprej?« — »Kaj me to briga, zdaj je svoboda — sij pravite, da lahko dela vsak, kar hoče.« — »Toda ti delaš nenumost, oviraš javni prostor.« — »Ni res, jaz sedim, kjer hočem — zahotel se mi je vsest se ravno sem.« — »Ti ne razumeš svobode.« — »Kako da je ne razumem? Svoboda je v tem, da dela vsak, kar hoče.« — »A ne tega, kar drugim škoduje.« — »Jaz nikomur ne škodujem — jaz samo sedim.« — »A sediš na tračnicah.« — »Sedim! Sedite tudi vi!« — »A kaj travi in drugi, ki se jim nudijo?« — »To mene ne briga, tudi oni lahko delajo, kar hočajo.« — »Oni bi se radi vozili naprej.« — »Pa naj se vozijo, če hočajo... Svobodno jim...« Ljudje so stali okoli in ugibali čudno uganko a svobodi.

Zgrabitega ga in vrzite ga s tračnicami je zavplil nekdo. »Ne smete, bratci, ne smete, zdaj je svoboda.« — »Ti si ose, svinja, svinja.« — »Niti osel, niti svinja, jaz sem svoboden državljan, ki delam, kar hočem.« Nibraltar se je celo vrsta tramvajskih voz, ki niso moči naprej. Masa je stala okoli mužnika, ki se je zadovoljno smejal sredi tračnic. In so razsodili tako: Svoboda je svoboda; če je svoboda, dela vsak kar hoče, kakor govorit in verjeti vsak, kar hoče. Ako se zlubi mužku sedeti na tračnicah, mu vsled osebne svobode ne more niti braniti; niti odstraniti ga ne more s silo, ker bis tem kriš svobodo. Končno se je našlo par pametnih ljudi, — policije takrat ni bilo — prijeli so mužka in ga posadili na hodnik. »To je nasilje,« je vpil mužek, »kaj govorite ves dan o svobodi, človek se pa niti vsest ne sme, kamor hoče!« In res se je našlo še nekaj ljudi, ki so obsojili to nasilje in priznali, da ima mužek prav. Selo po dolgem prerekjanju so končno dognali, da je pravzaprav svoboda teta stvar, toda mužek je ne razume, kajti tramvaj je obča koristna stvar — in promet se je nadajeval.

Na to epizodo sem se spomnil pri Slovenskemu fanoznom uvodniku o svobodi. Ljudje, ki so mučili in scigali ljudi, aki so svobodno mislili o cerkevih siverch, zahtevajo od države, da naj mirno gleda, kako rovarijo proti nji in pravijo, da je to svoboda! Kaj je njen država, red, mir, splošna korist — ako ne bo po klerikalno, nai vse skupaj vzame vrag. Oni zahtevajo svobodo, da vrše svoje zločinsko delo. In če porabi zakon, kakor ga mora država porabiti proti vsakemu zločincu in javnosti nevarnemu človeku — je to nasilje. — Istotako je z dr. Ravnharjem! Kaj to, da vsi obsojajo njeg

Gospodarstvo.

Nezaslušano obdačevanje.

Davčne oblasti naravnost eksedirajo v veleganju davčnih bremen. To smo imeli že opetovano priliko pokazati. Navajamo nov sledi:

Neki mali obrtnik je imel kosnatih dohodkov v I. 1922. Din 3013.75, skupnih izdatkov za blago itd. pa Din 2560; dohodkov v I. 1923. Din 9700.50, izdatkov z blago, vožnjo itd. Din 9277; dohodkov v letu 1924. Din 4111.25, izdatkov za blago itd. Din 3813.50; celokupni dohodki v letih 1922/23/24 so značili Din 16825.50, izdatki pa Din 15.650.50, torej čisti dohodek v teh letih Din 1.175. — Davčna oblast pa mu je zaračunala, da je imel samo v I. 1924 Din 27.377 čistega dobička, da ju tako poročil način zaupnik, kljub temu da je obrtnik napisal za vsako leto davčno napoved načinčo, kot je predpisano in da je ponudil knjigo v pogled. — Ako bi delali po zakonu, bi moral biti sploh oproščen dohodnega davka. V davčni letvici je navedeno, da se sme zaračunati dohodninski davek šele od Din 5000 čistega dohodka, dočim je imel obrtnik v treh letih Din 1175 čistega dobička. Čemu potem zahteva davčna oblast vsako leto davčno napoved, če nih zaupniki bolj vedo kot obrtniki sami, koliko je zaslužijo. Ali samo zato, da se mora potem še denar preč metati za kolke in imeti sitnosti in pota. Zaračunali so mu pa davek, kot je razvidno iz obvestila, Din 4016.50, torej skoraj štirikrat več, kar je imel v štirih letih čistih dohodkov sploh.

Ker mu je oče izročil vse posestvo in obrt, mora plačevati tudi davek od občeve obrti, in sicer v znesku Din 3619.16. Skupno je torej zaračunano Din 7635.66 dohodnega davka, kar je vsekakor ogromna vsota za obrtnika, ki dela sam brez pomembnikov in na periferiji mesta z dohodki, ki mu jedva zadostujejo za življence. V nastopu navajam dohodek in izdatke iz te obrti. — Dohodki v I. 1923. Din 43.893; izdatki za blago, gospodarstvo itd. Din 43.004; dohodki v I. 1924. Din 33.246.30; izdatki v I. 1924. blago, gospodinjstvo Din 36.448.30. Dolga ima: posojilo Din 1000; terjatev sestre Din 1250; za blago je dolžan Din 400; od žene je moral porabiti Din 1802.

Takšen je torej njegov dejanski položaj danes. Iz njegovih dohodkov je razvidno, kako krivично je zaračunana dohodnina. S tem je obrtnik naravnost umljen. Če hoče plačati to vsoto, mora ali prodati hišo, ali pa napraviti dolg, katerega ne bo mogel nikdar plačati. — Tako postopanje davčne oblasti napravlja vtis, katero da bi hoteli malo obrt popolnoma zatreti, je pa tudi v škodo države, ker jemlje ugled davčni oblasti in še bolj razčinja plemensko in protidržavno mrnjo. Pripominjam, da izvršuje dotični obrt popolnoma sam in mora s plemimi dohodki preživljati sebe, ženo, otroka in starega očeta, zaslužka pa sedaj ni skoraj dva meseca.

Takšno obdačevanje je vsekar skandalozno in ni čuda potem, da ljudje obupujejo.

Proč s takšnim davčnim vijakom!

Sejem za kožuhovino.

Sejem za kožuhovino se vrši dne 21. tm. v prostorijah Ljubljanskega velesejma, na kar opozarjam lovce in druge prizadete. Ker pridejo na ta sejem poleg domačih interesentov tudi tuji, se nudi vsakemu zelo ugodna prilika, da bo dobro unovči svoje kože in krzno. Dogodilo se je že na prejšnjih takih sejmih, da je ostala večkrat polovica blaga neprerdana in so udeleženci z njim razčarani odšli zoper nazaj domov. Vzrok leži v tem, da se je za blago zahtevalo pretirane cene. Naši ljudje čitajo v poročilih tujih hortov cene za svoje blago in zahtevajo potem na domačem trgu iste cene, kar pa seveda ne gre. Po zadnjih poročilih notira potreba v Leipzigu tele cene v doljarjih:

Lisice: nadavne 4–5%, gorske 6–8, inozemske 8–12, kune: belica 12–16, zlatica 16–18, glave 20–22, dihur: 1½–2%, glave 2½–3%, lažec 2½, vidra 10–15, podlasica: bela 1–1½, rjava 0.50–0.40, srna: letna 0.80–0.90, zimska 0.40–0.50, zajci: zimska 0.50, letna 0.06, neverve: zimske 0.50–0.35, zimske rdeče 0.25, hrček: maj 0.50, jesenski 0.50, krti: letni belkasti in plavkasti 0.04–0.05, zimski II. 0.05–0.06, ekstra 0.12–0.14.

Pomisliti pa je sedaj treba, da je bilo to blago, ki se kotira na tujih borzah, po-

največ uvoženo. Tako so v teh cenah vstopavali že vsi stroški prevoza, carina, pristojbine borznih mestničarjev itd. Opozarjam vse one, ki se nameravajo udeležiti krzinarskega sejma, da to vpoštevajo in nastavijo za blago cene, primerne našemu trgu. Uspeh je na ta način siguren, sicer pa bo sejem sam naiboljši regulator cen. Izjemnost rabi velikanske možnosti tega blaga in enkrat smo se prisiljeni, da prodajamo pretežno inozemstvu, ker naša malobrojna domača podjetja za strojno in izdelavo, kakor tudi za konfekcijo usna in krzna še daleč ne krije haščega konsumata. Pri tej priliki naglašamo, da bi bilo za naše narodno-gospodarstvo zelo važno, če bi se pri nas osnovalo še več takih podjetij, da bi prenehali z negospodarskim izvozom surovin in izvozom izdelanega blaga iz inozemstva, ki je potem za 3–4 krat dražje kot bi bilo, če bi bilo podelano doma. Saj pridobivamo vsako leto ogromno številko divjadične in pa posebno v naših južnih krajinah številno malih jagnejših kožic, kar vse moramo sedaj pretežno oddati tujini, pri čemer trpi seveda tudi cena. Koliko tisočem pridnih delavnih rok bi se tako nudil dober zasluzek. Pripomočamo vsem, da s svojo robo pošite dne 21. tm. na sejem kožuhovine v Ljubljano in želim, da bi se naši podjetniki ljudje, ki bi se hoteli v večji meri pečati s podevoljanjem kož v dragnocu kožuhovino.

— g Hmelj. 31. poročilo Hmeljarskega društva v Žalcu: Žatec, CSR. 15. januarja 1925. Tako po izdaji našega zadnjega poročila so sle cene skončana kvíška, in sicer od 400 in 4200 na 4500 in 4800 čk za 50 kilogramov. Prodalo se je kakih 1000 stotov. Od 12. t. m. je pa postajalo na trgu mirnejše, povpraševanje zmanjšano. Malenkostne možnosti so bile prodane po 4700 do 4800 čk za 50 kg. Razen češkega hmelja postajalo je tudi povpraševanje po jugoslovenskem hmelju, ki se nahaja v tranzitnih skladisih, živahnješ, in je bilo prodanih kakih 1000 stotov po 2500 do 3400 čk za 50 kilogramov. — Pri mirnem prometu je razpoloženje zelo čvrsto, cene pa stabilizirane. — Saizer Hopfen und Brauer-Zetung.

— g Vprašanje kreditov za male obrtnike. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je prejela od filialke Narodne banke v Ljubljani obvestilo, da sme filialka v zmljavi čl. 24 bančnih pravil o kreditiranju in ekonstrukniju dovoliti malim obrtnikom menično posejali, katero sme značati za enega obrtnika največ 5000 dinarjev. Posojila so namenjena malim obrtnikom in se bodo dajala le proti menici s tremi podpismi. Za ta maloobrnata posojila je pri filialki v Ljubljani razpoložena vsota pol milijona dinarjev, pri filialki v Mariboru pa 300.000 dinarjev. Posojilo morejo dobiti samo obrtniki, ki so načinjani tri leta samostojni. Prosiščem se bo obrniti s pisnino prošnjo na pristojno bančno podružnico. V prošnji je navesti označko obrt in od kedad se obrt izvršuje, popis premoženjskega stanja, zakaj se potrebuje zajm in v kolikem znesku, nadalje imena onih, kateri podopredijo menično. Prošnjo je vložiti obrtniku potom svoje zadruge. Zadruge pošljijo prošnjo s svojo izjavo trgovski in obrtniški zbornici, katera predloži Narodni banki. Mnenje zadruge in zbornice je samo informativnega značaja. Ekonomični odsek pri podružnici Narodne banke temeljem svojih informacij odloči o tem, ali se da kredit ali ne. Ako je kredit odobren, pozove podružnica prosilec, da vloži menico, katera ne sme biti daljša nego 92 dni. Poleg posojiljemalcu treba še dva podpisa. Menico bo odplačati v treh enakih trimesečnih obrokih, računajoč od prvotne svote. Novo posojilo se ne da, dokler ni odplačano popolno prvo posojilo.

— g Prometa na Sušku je bilo lansko leto z uvozom ton 120.171, to je vagonov 12.017; vina 102.824 hl, to je vagonov 1028; 93.484 kub. m lesa, to je vagonov 4674; vsega skupaj vagonov 17.719. Tujski promet izkazuje potnikov 94.439, največ v avgustu, to je nad 17.000.

— g Kmetijska anketa za mariborsko oblast se vrši dne 23. januarja tl. od 9. zjutraj do 17. popoldne na vinarški in sadjarški šoli v Mariboru. Namen ankete je, da se sporazumno določijo problematične smernice za pospeševanje kmetijstva v tej mladej oblasti. Na to posvetovanje so vabljeni vsi okrajni zastopi, vse kmetijske podružnice v oblasti, obe zadržuni zvezci vse kmetijske društva in državni ekonomi. Glavne

referate bodo obdržali vodilni kinetički strokovnjaki iz podpredstva, semenogospodstva, vinogradništva, živiloreje, mlekarstva, zadržništva, hmeljarstva in kmetijskega poteka. Upalimo, da se zdrženemu delu posreči ustvariti odnosno spopolnit pospeševalni načrt, po katerem naj bi gospodarsko življenje dobilo trdne korenine!

— g Prodaja svila na inozemskih tržiščih. Ministrski svet je sprejal predlog ministra trgovine in industrije, s katerim ovlašča prodajo 14.000 kg svila iz državnih tvornic na inozemskih tržiščih. Prodaja se bo izvršila na borzah v Milansu, Zurahu in Lyonu. Na teh borzah se nahajajo specjalna skladisca, kjer se svila pregleda, shranja in oceni do prodaje. Na ta način se omogoči kupecem, da pregledajo svilo in da najde prav moment nakupa. S to prodajo stopa naša država

na prvič na svetovna tržišča svila. Minister trgovine hocé, da se odsljeg svila ne prodaja na svetovnih tržiščih po privatnih trgovcih, kot nekaka tuja svila, marveč kot naša, jušgospodarska.

— g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. sredočna tl. pri ravnateljstvu državnih zelenic v Subotic glede dobave zelenice pločevine, glede dobave okroglega zelenca in glede dobave pločevine želenca. — Dne 7. sredočna tl. pri ravnateljstvu državnih zelenic v Zagrebu glede dobave raznih raskrov in pri ravnateljstvu državnih zelenic v Subotic glede dobave gumenjčev cevi ter glede dobave hombažnih odpadkov za čiščenje lokomotiv. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interensem na vpogled.

To in ono.

Zakonca Lederer.

Nadaljujemo poročilo o aferi nadporočnika Ledererja in njegove sopriga, ki se razvija v eno največjih zločinskih senzacij zadnjih let. V četrtek dopoldne je prejelo političko ravnateljstvo v Budimpešti od bratislavskih mladeničev, ki so jih ubili v Budimpešti pod Horthyjevim režimom. Lederer je bil namreč tajni agent Horthyja in znanec majorja Pronaya. Po preravje je večkrat posetil Bratislavo. Med njegovimi žrtvami je honvedski poročnik Ladislav Solvay, ki je bil ebezen leta 1922. v Budimpešti baje radi volunstar v prid Češkoslovaške. Solvay je takrat nenadoma izginil iz Bratislave, toda kmalu se je razsirila vest, da je bil v Budimpešti arretiran kot češkoslovaški volunstar. Ze takrat so bratislavski češki krogi trdili, da je padel Solvay kot nedolžna žrtev nekega brezvestnega denuncijanta. Glavna priča proti njemu je bil namreč nadporočnik Lederer. — Dalje se govorji po Bratislavi o drugem slučaju z nekim mladeničem, ki je nekoč izjavil, da ni prijatelj Horthyja. Ko je prisel na mladenčko poznejšo v Budimpešti, da obiskuje svoje sorodnike, so ga oblasti takoj arretirale. Tudi v tem je imel svoje prste denuncijant Lederer. Kako podlega značaja je bil Lederer tudi v javnem življenju, priča njegov nastop na lanskem kongresu krščanskih socialistov v Budimpešti. Tu je Lederer pozdravil na banketu goste iz Slovaške kot zastopnik madžarske Bratislave v Budimpešti. Na podlagi zaplenjenih spisov je bratislavška policija arretirala več osumljenih oseb, med njimi nekega uslužbenca Györgya, ki je baje pošiljal Ledererju informacije o razmerah na Slovaškem. Lederer je bil torej obenem kriminalni zločinek in madžarski volunstar. Zanimivo je, da je dobila madžarska policija stroga navoda, da ne sme dajati novinarjem o tej umazani aferi nikakih informacij. Kdo bi se proti temu pregrebil, izgubi takoj službo. Ta odredba je bržkone posledica slabe vesti, ki jo imajo gotovi madžarski magnati. Vesti o tem, da je v preiskovalnem zaporu, kjer čaka Lederer kazni, skratita, niso resnične.

Cloveške opice.

Holandska vlada je sklenila poslati na otok Sumatra naučeno ekspedicijo, ki naj presegne omdotne kraje in negotovi, koičko je restisce na trditvi prebivalcev tega otoka, da so že opetovano videli v gorovju Lampang na južnem delu otoka tako zvanje cloveške opice. Doslej če ni pojasnjeno, da li gre za neke posebne vrste neznanih opic, ali pa za nekakovo prehodno bitje med clovekom in opico. Prebivalci Sumatre pravijo temu čudnemu niti sedap. Ali od njih ni mogoče izvedeti nič drugega, nego da se ta bitja res klonijo po otoku. Clovek podobne opice so zelo boječi in se poskrbjajo takoj, čim začnejo v bližini cloveške korake.

Po poročilu holandske periodične revije »Tropična priroda« je imel dočlep edini Evropejec, neki Holandec po meno Van Herwaarden, srečo, da je videl tako opico, ko je bil v oktobru I. 1923 na Sumatri na lovu. Van Herwaarden opisuje ta dogodek tako-le:

»Stal sem na preži pod osamljenim drevesom blizu visoke gore in čakal, kdaj se pojavi divjačina. Naenkrat je nad menom nekaj živali, ki je pa kmalu umrla. Za očeta je proglašila pivovarnaškega delavca Mateka, ki je tudi plavjal alimente. Pozneje je odšla zoper na Dunaj in s 16 letom je že žigala kot natarkarica v neki predmestni kavarni. Tu je ukradla nekemu gostu dne 1917. preselil v Jugoslavijo. V tem stvari je ukradla različne predmete, bila je zaretirana, ali dunajska okrožna soščica je jo oprostilo.

Afera zakoncev Lederer je vzbudila v Bratislavi med madžarskim in nemškim prebivalstvom splošno zanimanje. Zagotek ostane, kdo je bil stari stric Schwarzevo, s katerim je bila Mici pred poroko v Bratislavi. Dosezven stric je trdil pri nadporočnikovih roditeljih, da je Schwarzeva plemenita in starci Ledererjev. Lederer je hotel kupiti za sina in sinovo pred poroko vložiti.

Da bi se mogla možiti in tudi ne vem, če bom v Parizu in Londonu srečna. Skoraj morem reči, da se teh mest bojim.« Meriem je vstala. Korakova postava je še vedno stala pred njenimi očmi.

»Lahko noč!« je rekla. Tu je prekrasno, da bi odšla, in svoje roke je iztegnila kakor v širokem objemu, v katerega je hotela ukloniti zvezdnato nebo, mesec, široko, s srebrinom posejano planoto in temne sence v daljavi, ki so padale od džungle.«

»Oh, kako jaz vse to ljubim!«

Merci, ali Vas smem tako nazivati? Ali smem upati, da Vas bom nekaj nazival tudi svojo menico.«

»Oblijubite mi,« je nadaljeval, »da hočete mojo ljubezen vracati.«

Njegove ustnice so iskale njene. Ze se jih je skoraj dotaknil, ko se je Meriem prebudi iz te omotice, in pred njenimi duševnimi očmi se je pojavil Korak. Videla je njegov obraz, ki se je tesno naslanjal k njenemu. Cutila je njegove vroče ustnice, ki so se dotikale njenih, in takrat je prvič v življenju cutila, kaj je ljubezen. Nežno se je izvila

da je zelo umrljiv zemljani, ako se ga dotakne bog.«

»Potrpite, saj je časa še dosti. Jaz sem še premila-

va prvič na svetovna tržišča svila. Minister trgovine hocé, da se odsljeg svila ne prodaja na svetovnih tržiščih po privatnih trgovcih, kot nekaka tuja svila, marveč kot naša, jušgospodarska.«

— g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. sredočna tl. pri ravnateljstvu državnih zelenic v Subotic glede dobave zelenice pločevine, glede dobave okroglega zelenca in glede dobave pločevine želenca. — Dne 7. sredočna tl. pri ravnateljstvu državnih zelenic v Zagrebu glede dobave raznih raskrov in pri ravnateljstvu

